

MARLITCY

Çöp Avcılığı İnisyatifini uygulama kılavuzu.

Bu yayın, Avrupa Birliği'nin mali desteği ile hazırlanmıştır. İçerik tamamıyla Mağusa Suriçi Derneği (MASDER), AKTI Proje ve Araştırma Merkezi, Enalia Physis Çevre Araştırma Merkezi ve Kuzey Kıbrıs Dalış Merkezleri Derneği'nin sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

Kıbrıs'ta Çöp Avcılığı İnisyatiflerinin Uygulanmasına Yönelik Kılavuz

Giriş

Çöp Avcılığı (F4L) İnisyatifi, balıkçıların denizlerdeki çöpleri toplaması da dahil olmak üzere, deniz atıkları sorunu konusunda balıkçılık sektörünün farkındalığını artırmak adına çalışan bir gönüllü inisiyatiftir. İlk önce Hollanda'daki bir limanda uygulanmaya başlanan F4L, günümüzde Avrupa çapında birçok ülkede harika sonuçlar ortaya çıkarmaktadır (KIMO International, 2018).

Kıbrıs'ta Çöp Avcılığı inisiyatifi ilk kez MarLitCy Projesi (Deniz Atıkları: Temiz Sahiller için El Ele!) tarafından Mağusa Limanı'nda başlatılmıştır. İnisyatifin başarısı ve denizlerdeki kirliliğe karşı balıkçılık sektörünün katkıda bulunma isteği sebebiyle MarLitCy Projesi ikinci aşamada (Barışı Kurma, Kapasite Geliştirme ve Sinerjiler için Deniz Atıkları) ismiyle Kıbrıs'ta 3 tane daha F4L inisiyatifi başlatmıştır. Bu eylemin düzenli bir şekilde Kıbrıs'ta kalıcı olması ümit edilmektedir.

Bu F4L Kılavuzu, MarLitCy Projesinin kilit paydaşlarından olan balıkçılık sektörüne dört F4L inisiyatifinden birine güvenle katılma ve Kıbrıs'ta deniz atıklarının azaltılmasına yardımcı olma konusunda bilgi vermeyi amaçlamaktadır. Buna ek olarak; F4L balıkçılık sektörü içinde değişen uygulamalar ve kültüre yönelik katkı koyabilir; denizlerden atıkların toplanması için bir mekanizma sunabilir ve balıkçılık endüstrisi, diğer sektörler ve kamuoyu arasında farkındalık artırabilir (OSPAR Agreement, 2017.)

Deniz atıkları nedir?

Avrupa Komisyonu'na göre (2010) “deniz atıkları, deniz veya sahillere bilerek atılmış, herhangi bir kasıt olmadan kaybedilmiş veya rüzgar ve nehirlerle taşınmış nesnelere oluşmaktadır. Deniz atıkları çoğunlukla plastik, ahşap, metal, cam, kauçuk, giysi ve kağıttan meydana gelmektedir. Deniz atıklarının %80'i kara kaynaklıdır. Bunlara turizm, kanalizasyon ve yasadışı ya da kötü yönetilen çöp depolama alanları dahildir. Denizdeki ana kaynakları ise, gemicilik ile balıkçılıktır.”

Credits:Jon Chamberlain_Marine Photobank

Credits:Lina Oliveros_Marine Photobank

Deniz atıkları neden önemlidir?

Deniz atıkları, dünyadaki kıyılar, okyanuslar ve temiz suların sağlığı üzerindeki en büyük küresel tehditlerden bir tanesidir (Therevnon ve diğerleri, 2014). Bu konu; yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası anlamda kaygı yaratmaktadır.

IUCN'ye göre (Uluslararası Doğayı Koruma Birliği) (2018), deniz atıkları;

- İnsan sağlığı ve güvenliğini tehdit eder.
- Atıklara takılan veya yanlışlıkla atıkları yem sanıp yiyen deniz hayvanlarını veya kıyı yaban hayatını öldürebilir ya da yaralar.
- Deniz habitatlarını bozar ve zarar verir.
- Balıkçılık ve turizm anlamında ekonomik kayıplara sebep olur.

Credits: Greenpeace Care_Marine Photobank

Çöplerin özellikle de plastiklerin istikrarlı bir şekilde kötüye gitmesi yanında, devamlı çoğalan bertaraf edilmiş çöp miktarı, sahillerde ve denizlerde bulunan deniz atığı miktarını gittikçe artırmaktadır. Buna ek olarak beş milimetreden küçük plastik parçaları olarak tanımlanan mikroplastikler (Thompson ve diğerleri, 2004) balıklar tarafından da tüketilmekte ve gıda zincirine girerek daha sonra tabaklarımızda yerini alabilmektedir (Boucher ve Friot, 2017). Akdeniz, özellikle de plastik bakımından en kirli denizlerden bir tanesidir (Deudero ve Alomar, 2015).

F4L eyleminin hedefleri!

Deniz atıklarının sistematik olarak toplanıp yönetilmesiyle aşağıdaki hedeflere ulaşılacak istenmektedir:

- Deniz ortamını iyileştirmek
- Balıkçılık endüstrisinde davranışsal değişimleri desteklemek
- Liman ve balıkçı barınaklarında etkin bir deniz atıkları bertaraf sistemi oluşturmak
- Deniz atıkları konusunda farkındalık artırmak
- Balıkçılık yapılan yerlerde deniz atıklarının özelliklerini anlamak ve iyileştirmek

Nasıl yardımcı olabilirim?

Biliyoruz ki siz balıkçılar ile balıkçılık endüstrisi, deniz ve kıyılarımızdaki deniz atıklarından sorumlu değilsiniz fakat çözümün büyük bir parçası olabilir ve bu sorunun uygun şekilde yönetilip iyileştirilmesine doğrudan katkıda bulunabilirsiniz.

Tek yapmanız gerekense, balıkçılık yaparken avlama ekipmanlarınıza takılan çöpleri kıyıya çıkarmak ve belirli limanlara yerleştirilmiş olan Eco-Bin yani Eko- Çöp Konteyneri içerisine onları atmak. Çabalarınızın herhangi bir maddi karşılığı olmasa da, çöpleri bertaraf etmek bedava ve siz de çevre için üzerinize düşeni yapmış olursunuz.

Credits: MerTerre

Çöp Avcılığı Kılavuzu

- Deniz yüzeyinde bulunan veya ağlarınıza takılan tüm deniz atıkları, tedarik edilen konteynerlerde toplanmalıdır.
- Plastik, evsel atıklar, yağ, iş atıkları ile balıkçılık malzemeleri dahil, çöpler kesinlikle denize atılmamalıdır.
- Deniz atıklarının dolu olduğu torbalar Eko-Çöp Konteynerlerine atılmalıdır. Belediye çöpleri toplayarak bunları geri dönüşüm istasyonuna taşıyacaktır. Çok fazla çöp toplanması ve depolama sorunu ortaya çıkması söz konusu ise, çöp konteynerleri düzenli olarak boşaltılmalıdır.
- Sıvı, kimyasallar ve pil gibi tehlikeli materyallerin bulunduğu variller özel atık olarak düşünülerek, bu atıklar için yerel yönetimlerin, mevcut özel atık prosedürlerine göre hareket edilmelidir.
 - 1.Tehlikeli atıkları denize geri atmayın ve Limana geri getirin.
 - 2.Akıtmadığından emin olun ve normal çöp konteynerine atmayın.
 - 3.Konuyla ilgili makamlara teslim edin (kılavuzun alt kısmında belirtilen ya da var olan diğer sorumlular).
 - 4.Emniyetli bir konteynere boşaltılmasını sağlayın.
- Büyük ve ağır eşyalara özellikle dikkat edilmeli ve bunlar Eko-Çöp Konteynerleri yanına bırakılmalıdır (içine değil). İlgili belediyeler bu eşyaları uygun geri dönüşüm istasyonuna götürecektir.
- Bu düzenlemeler ile ilgili herhangi bir soru veya öneriniz var ise, bunları projeye irtibat kurabileceğiniz www.marlitcy.eu/contact-us.html internet sitesine yönlendirin.
- Eko-Çöp Konteynerleri veya deniz atıklarının yönetimi ile ilgili konularda, Belediyelerin aşağıda verilen irtibat numaralarından sorumlu bölümlere ulaşabilirsiniz:

1."Mağusa Belediyesi" telefon: 0548 8166026

2."İskele (Trikomo) Belediyesi" telefon: 0548 8470707

MarLitCy Projesi Avrupa Birliği tarafından Kıbrıslı Sivil Toplum İş Başında VI Hibe Programı kapsamında finanse edilmekte ve Mağusa Suriçi Derneği (MASDER), AKTI Proje ve Araştırma Merkezi, Enalia Physis Çevre Araştırma Merkezi ve Kuzey Kıbrıs Dalış Merkezleri Derneği tarafından yürütölmektedir.

